

Hruškovec

Hruškovec je dedina ako každá iná. Dva rady domčekov a pred každým stojí hruška.

Lenže už to je zvláštnosť. V iných dedinách našli by ste trebárs orechy, slivky, jabĺčka alebo čerešne. A niektoré obce sú naozaj podľa týchto stromov aj pomenované. Tak máme napríklad Horné i Dolné Orešany, ďalej Jablonec, ktorý sa predtým volal Halmeš.

Čo je Halmeš? To z vás nevie nikto a ani ja to neviem. Jabĺčka pozná každý. Kto pozná jabĺčka, pozná i hrušku.

Tam, kde sa ovocným stromčekom nedarí, pomenúvajú dediny inakšie: Vrbové, Jasenová, Cerová, Dubová, Hrabušice alebo Borová.

U nás vravievajú, že na Borovej sa zjavili táčky.

Táčky slúžili našim predkom ako dopravný prostriedok, na ktorom mohol sused od suseda previezť vrece zemiakov alebo obilia.

Ak hovoríme, že na Borovej sa zjavili táčky, znamená to, že ten, čo táčky objavil či vynašiel, pochádzal z Borovej, a podľa všetkého by si zaslúžil, aby táto dedina bola pomenovaná podľa neho. Možno sa volal Macák, Polakovič alebo Labuda. V tom prípade by sa dedina volala Macáková, Polakovičová alebo Labudová, Macákovce, Polakovičovce alebo Labudovce.

Iné dediny: Igram, Čataj, Báhoň, Cífer, Gocnóg, Štefanová, Kaplná, Častá, Ompitál...

Nad pôvodom niektorých pomenovaní mohli by ste vyhutovať do Vianoc. Lepšie je potom zobrať bicykel, ťahať z dediny do dediny, všímať si rôzne zvláštnosti a vypytovať sa ľudí: Počujte! Prečo sa volá Báhoň Báhoň? Treba byť pritom opatrný, pretože niekde sa môžu na vás nahnevať. V Čataji napríklad nevedia vyslovovať r. Namiesto čatár povedia čataj, namiesto vrkoč povedia vukoč. Na Štefanovej sa volá každý druhý chlapec Štefan. Častania sa často navštevujú, v Igrame vedia pekne hrať a spievať. Budmeričania ustavične voľačo vymeriavajú. Ompitálania sú všetci zvedaví. Ak niekoho stretnú, hneď sa ho začnú na všeličo opytovať.

- Odkiaľ ste?
- Z Hruškovca.
- Z Hruškovca?
- Hej.
- A z ktorého? Z ktorého Hruškovca? Hehe!

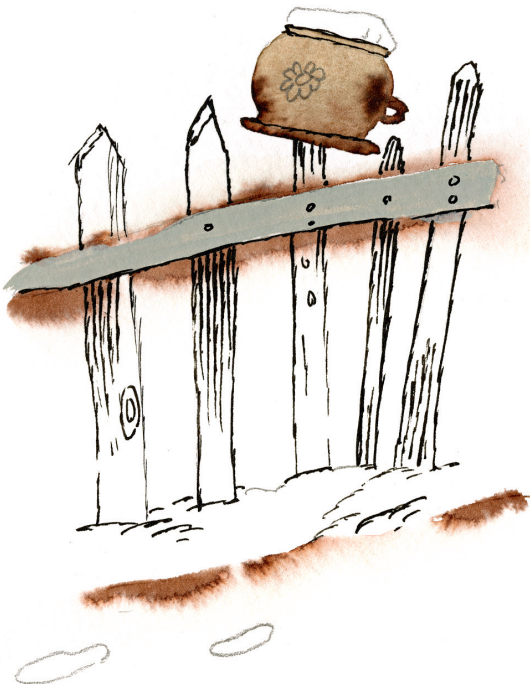
- Nuž z ktorého! Vari je tých Hruškovcov dvadsať?
- Hehehe!
- Čomuže sa smejete?
- Čomu? Hehehe! Vravíte, že ste z Hruškovca. Hehe! A ešte máte ten zvon?
- Ktorý zvon?
- No ten.
- Hádám len nebudeme bez zvona? Tri zvony máme. V robotné dni zvoníme na jednom, v nedeľu na všetkých troch.
- Ale ten, čo vám do šklbanov nadáva. Hehe!
- Máme aj taký. A čo na tom? Aspoň si ho poznáme. Sto zvonov môže zvoniť, a náš možno spomedzi všetkých celkom ľahko oddeliť.
- Oddeliť? Hehe!

Tak vidíte. Ompitálania sú okrem toho aj posmeškári. Vysmejú vás pre nič za nič. Našťastie v Hruškovci sa kvôli zvonu ešte nikto nenahneval.

Naozaj!

Nie je to obyčajný zvon. Obyčajný zvon nájdete kdekoľvek, no takýto ne-
nájdete, ani keby ste neviem aký kus sveta pochodili. Môžete byť na kilo-
metre ďaleko, a odrazu počujete, ako sa vám ktosi známy prihovára:

ŠKL-BAN TR-HAN, ŠKL-BAN TR-HAN...

Hruškovecká dychovka

Ak som spomenul zvon, musím spomenúť aj hruškoveckú dychovku. Tá je známa nemenej a Hruškovčania si na nej právom zakladajú. Chcel som vlastne s dychovkou začať, ale práve vtedy zvonili u nás na poludnie a ja som začal hovoriť o zvone, aby som naň náhodou nezabudol.

Dychovky už pomaly na dedinách zakapávajú. Mladí muzikanti majú radšej džez, a starí, tí už nemajú zuby. Bez zubov na trúbe poriadne nezahráš. Kdeže!

Stretnú sa dvaja starci, jeden z nich bol voľakedy kapelníkom. Jeden druhému pozerajú do úst, krútia pritom hlavami: škoda hryzákov, škoda predných zubov!

Vedú medzi sebou asi takýto rozhovor:

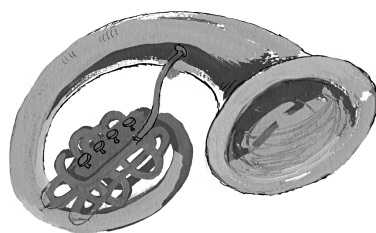
- Rákócziho pochod poznáš?
- Kto nepozná Rákócziho pochod? - druhý starec zošpúli ústa a zapíska niekoľko taktov.
- To bol dobrý pochod! - povie prvý veľmi uznanlivo.
- To bol výborný pochod! - povie druhý ešte uznanlivejšie.
- A Viktóriu? - spýta sa prvý.
- Aj Viktóriu poznám, aj Zlatú Prahu, - odpovie druhý.

- To boli samé dobré pochody.
 - To boli samé výborné pochody.
 - Počul som, v Hruškovci ešte stále Zlatú Prahu hrajú, - povie prvý.
 - Zlatú Prahu? - spýta sa druhý.
 - Aj Zlatú Prahu, aj Viktóriu, - hovorí prvý. - A vieš, Jožko, kto im to tam drží?
 - Kto by to tam mohol držať? Starý Zahruška to drží. Kým bol mladý, vo-
 lačo pochytil a teraz to ešte stále drží.
 - Drží celú dychovku, - hovorí prvý a opäť uznanlivo pokyvuje hlavou.
 - Ešte chvíľu vydrží a potom to pustí. Tiež je už dosť starý.
 - Minulý štvrtok som čakal v Šenkviaciach na vlak...
 - V Čanikovciach, - opravuje ho druhý.
 - V Šenkviaciach. Šenkvičanom sa názov Čanikovce nepáčil, tak si zase za-
 čali hovoriť po starom. Čakal som tam na vlak, a keď ti už konečne prihrmel,
 vyskočí z jedného vozňa Zahruška a za ním sa začnú sypať ostatní hudob-
 níci. Ešte ani neboli poriadne dolu, už ktorýsi potiahol Zahrušku za kabát.
 - Rezneme to? - zahučal ten chlap.
 - Rezneme, - odpovedal Zahruška.
 - Čo rezneme? - pýtali sa ostatní.
 - Zlatú Prahu rezneme.
 Skôr než by si bol napočítal do trinásť, urobili kruh a spustili.
 Tí, čo boli vo vlaku, sa natlačili k oknám, z nástupišta sa všetko zbehlo
 okolo dychovky.

- Čo sú to, akí muzikanti? - pýtali sa cestujúci.
- To sú z Hruškovca. Starého Zahrušku predsa poznáte, nie?
- Zahruška? Ktorý je to?
- Kapelník.
- A to idú odkiaľ? - pýtali sa cestujúci. - To idú asi zo svadby, nie?
- Čoby zo svadby. Boli hrať v Cíferi na pohrebe.
- Že na pohrebe! A to takú veselú spustili?
- Však počujete. Mŕtvemu už zahrali, teraz hrajú ostatným.
- Komu vyhrávajú?
- Všetkým vyhrávajú. To nie je ako tá filharmónia. Filharmónia hrá len do rádia a pre Bratislavčanov. Hruškovecká dychovka vyhráva všetkým.
- Ale, ale! To je predsa rozdiel!
- Veď to. Rozdiel. Hruškovecká dychovka bola hrať v Cíferi, a filharmónia by do Cífera hrať nešla.
- Prvý stavec ešte neskončil, no druhý sa už pustil do smiechu.
- Dychovka bola hrať v Cíferi, a filharmónia by do Cífera hrať nešla, - zopakoval ešte raz. Potom pozrel na svojho kamaráta, a keď videl, že sa smeje, rozosmial sa aj sám. Najprv len potichu, potom hlasnejšie. Otváral pritom bezzubé ústa, oči vyvaľoval, až sa mu z nich začali kotúľať slzy.
- Všetci, čo boli vtedy na ulici, videli, ako sa obaja prehýňajú od smiechu. A že som ich videl aj sám, mohol som vám o nich rozprávať.

VINCENT ŠIKULA
Prázdniny
so strýcom Rafaelom

Druhé slovenské vydanie

Vydalo vydavateľstvo Albatros v roku 2022 v spoločnosti
Albatros Media Slovakia, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova 9,
Bratislava, Slovenská republika.

Číslo publikácie 2 635

Zodpovedná redaktorka Magdaléna Poppelková

Technická redaktorka Lucia Jurkovičová

Ilustrácie Juraj Martiška

Sadzba Magda Fišerová

Tlač

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú odporúčanú
spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tél.: 02/4445 2046

ALBATROS MEDIA